

Vurderingskompetanse i en skiftende hverdag – VuKomp

Foreløpige resultater

Anna Steen-Utheim, Universitetet i Sør-Øst Norge

Aleksandra Sæheim, VID Vitenskapelige høyskole

Hanne Maria Bingen, Lovisenberg Diakonale høyskole

Bakgrunn

- Lite endring over tid i vurderingsformer / skriftlig eksamen er fortsatt mest anvendt/ både tilbakemeldinger og vurdering har et stort potensiale for videreutvikling i institusjonene (Riksrevisjonen 2023)
- Mangel på vurderingskompetanse blant fagansatte (Korseberg & Drange 2024)
- Fagansatte trenger å øke sin vurdering- og tilbakemeldingskompetanse (Boud & Dawson 2023)
- Behov for å undersøke hvordan fagansatte tilegner seg og styrker sin vurderingskompetanse (Carelss & Winstone 2023)
- Trenger mer forskning på hvordan kontekst, omgivelser og system rundt fagansatte utfordrer, hindrer og/eller skaper muligheter / mulighetsrom for å designe konstruktive vurderingspraksiser (Pitt & Winstone 2023)

Vurderingskompetansebegrepet

- Utgangspunkt 'assessment literacy' (Sutton 2012)
 - Epistemologisk, ontologisk og praxiologisk
- En kombinasjon av kunnskap, ferdigheter og kompetanse i vurdering, herunder et begrepsapparat om og i vurdering (Price, Rust, O'Donovan & Handley 2012)

Forstå formålet med vurdering /forstå sammenhengen mellom vurdering og læring/
forståelse for standarder og kriterier / kunne ta valg om hvilken kunnskap som skal være
gjenstand for vurdering / kunne forstå hvilke vurderingsformer som er passende for en
bestemt oppgave, og hvorfor

Formål med studien og forskningsspørsmål

Kartlegging og innblikk i praksis og kompetanse i vurdering, og hvilken kunnskap, holdninger og praksis fagansatte har med og i vurdering. Hvordan ser det ut i dag og hva er behovet fremover? Hva trenger underviserne?

Formålet med studien er todelt:

- Studie A: Hva kjennetegner fagansattes vurderingskompetanse?
- Studie B: Hvordan ser fagansatte på sin egen vurderingskompetanse, hvordan tilegner og styrker de sin vurderingskompetanse, hvilke barrierer og utfordringer opplever de?

Data og metode

- Studie A: Spørreundersøkelse – avsluttet
 - Gjennomført juni – august 2024
 - Målgruppe: fagansatte
 - Antall svar: 283
 - (foreløpig) deskriptive analyser
- Studie B: Intervjustudie – i prosess
 - 14 intervjuer per dags dato
 - Målgruppe: fagansatte i ulike stillinger
 - Refleksiv tematisk analyse (Braun and Clarke 2019)

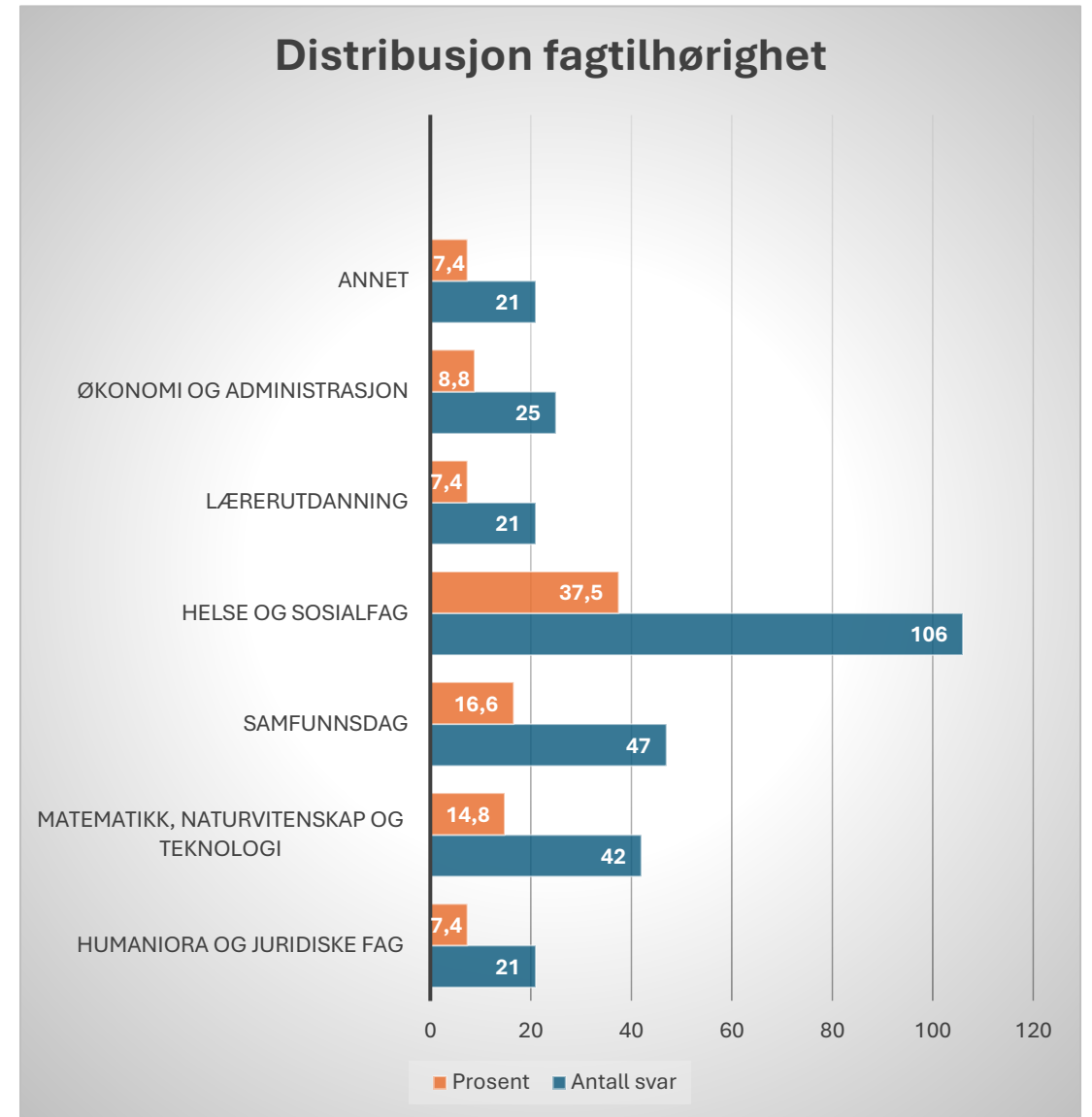
Utvikling av spørreskjema

- Bygget spørreskjema rundt assessment literacy begrepet + bakgrunn og erfaringer
 - Erfaring med underveisvurdering / eksamen
 - Kunnskap om underveisvurdering / eksamen
 - Holdninger om underveisvurdering / eksamen
 - Videreutvikling av egen praksis (holdninger og kunnskap)
 - KI og vurdering

Studie A: Spørreundersøkelse

- Datainnsamling: distribuert via e-post, nyhetsbrev, sosiale medier og blogg/nettsted i perioden juni 2024 – august 2024
- Utvalg: fagansatte i UH-sektoren
- Bred spredning institusjoner
 - 20 institusjoner representert
- Fagtilhørighet varierer, stor bredde

Generelle tendenser

- Kunnskapen om vurdering er relativt god/solid men varierer
- Opptatt av læring ved både formativ og summativ vurdering
- Identifiserer flere utfordringer med vurdering, særlig knytta til KI
- Stor verktøykasse av vurderingsformer
- Holdningsspørsmålene spriker mer, større spredning
- Individuell nivå = bra, god kompetanse. Identifiserer at det er på systemnivå det skorter, er utfordringer/barrierer.

Erfaringer med eksamen og underveisvurdering

- Respondentene har erfaring med varierte typer eksamen, men den vanligste er **hjemmeeksamen** og **skoleeksamen** (hhv 91% og 77%). Muntlig eksamen er også mye brukt (73%), det samme gjelder prosjekteksamen (48%) og mappevurdering blir brukt (45,4%).
 - *Fritekst: 29 andre typer eksamensformer blir oppgitt*
- Informantene oppgir at de har mest erfaring med **skriftlig** og **muntlig** underveisvurdering (hhv 94 % og 85,5%). 56% oppgir at de har erfaring med medstudentvurdering, 20,6% oppgir erfaring med tilbakemeldinger ved bruk av student respons systemer, mens tester er brukt av 19,1%.
 - *Fritekst: 21 andre typer underveisvurdering blir oppgitt*

Refleksjoner om egen praksis og videreutvikling

- **Jeg har kompetanse i å vurdere studentarbeider i mitt fag**
 - 276 er enig i dette (kun 40 av disse er delvis enig), 97,8%
- **Jeg ser et behov for å endre hvordan jeg jobber med eksamen og underveisvurdering**
 - Stor spredning: 43 er enig, 112 er delvis enig (hhv 15% og 40%)
- **Jeg mener det er behov for å endre eksisterende eksamensformer i mitt fag**
 - Jevn spredning: 74 er enig, 81 er delvis enig (hhv 26% og 28%)
- **Jeg har kompetanse til å endre eksamensformer i mitt fag**
 - 156 er enig, 87 er delvis enig (hhv 55% og 30%)
- **Jeg har mulighet til å endre vurderingsformer innenfor de rammebetingelsene jeg har på min institusjon**
 - Stor spredning: 100 er enig, 69 er delvis enig (hhv 35% og 24%)
- **Jeg har kompetanse til å ta i bruk ny teknologi til vurderingsarbeid**
 - Spredning med 66 er enig, 112 er delvis enig (hhv 23% og 39,5%)

Studie B. Kvalitative dybdeintervjuer (i prosess)

- Forskningsdesign: semi-strukturelle dybdeintervjuer
- Datainnsamling: rekruttert via studie A
- Gjennomføring av intervjuer: jan – mars 2025
- Analytisk metode: refleksiv tematisk analyse (Braun and Clarke 2019)

Hvordan undervisere ser på egen vurderingskompetanse

- Vurderingskompetanse som integrert del av sin undervisningspraksis
- Vurderingskompetanse som erfaringsbasert og noe som utvikler seg over tid - 'det 'blikket' man får med erfaring
- Vurderingskompetanse er implisitt og utøves i dialog med andre

Therese: (helse og sosialfag)

'Men tilbake til vurderingskompetanse. Det er noe jeg gjør, men ikke har ...Begrepet er under huden sånn at man ... Jeg gjør det hele tiden. Vi snakker om studentene, utviklingen deres, utfordringene deres. Og hvordan vi kan tilrettelegge for bedre læring der det ikke glir så lett'

Fortsettelse...

- Føler på et stort ansvar for vurderingsordningene – opptatt av studentenes rettferdighet i vurderingsprosesser
- Arbeidet med vurdering er krevende
- Har omsorg for studentene – ‘det er studentenes læring det handler om’
- Vil jobbe mer formativt med vurdering = lystbetont, frihet, kreativitet, glede, være i dialog tettere på, og vise omsorg for studentene
- *Det summative – kjedelig, må gjøres (‘dom’), fastlåst, styrte prosesser, knytta til rammefaktorer*

Styrking/støtte til egen vurderingskompetanse

- Vurderingskompetansebegrepet oppleves som relevant – en del av deres profesjonelle praksis – men ønsker mer formalisert, systematisk arbeid rundt vurdering
- **Vurderingsfaglig miljø og betydningen av denne**
 - Mange sitter alene med vurderingsarbeid
 - Deling og samarbeid gjennom dialog internt og eksternt - bruker fagmiljø/andre fagpersoner for å utvikle vurdering og vurderingsformer, både formelt og uformelt
 - Uttrykker bekymring for redusert bruk av flere sensorer/en-sensorordning fordi dette svekker mulighetsrommet for dialog rundt vurdering; kvalitetssikring av sensurering, kvalitetssikring for studentene og individuell kompetanseheving

Barrierer og utfordringer

- Daglig drift prioriteres – mangel på tid og ressurser til utviklingsarbeid
- KI har aktualisert debatter og fokus på vurdering, men fortsatt er mange usikre i bruk av teknologi generelt, og spesifikt KI-verktøy
- Ildsjel problematikk: undervisere engasjerer seg ulikt i vurderingsarbeid

KI og vurdering: ambivalens

- **Forsiktig optimister** – ser mulighetene, men er avventende: ‘Positivt innstilt, men savner ikke KI som støtte til eget arbeid’
- **Positive og viser til spesifikke erfaringer** – ofte knyttet til erfaringer hvor KI er brukt som læringsverktøy
- **Trigger emosjonelle reaksjoner**: ‘KI provoserer – det er ikke min oppgave å rette en maskin’
- **Føler på en utilstrekkelighet** – ‘Jeg føler meg gammel og utdatert. Jeg kjenner av og til på dårlig samvittighet over å ikke følge opp bedre’.
- **Det føles overveldende** – ‘Det er sikkert muligheter, men det er helt nytt, og jeg har ingen erfaring. Nå er det plutselig skjedd mange endringer i reglene også, og jeg henger knapt med. Det er overveldende.’

KI og vurdering: utfordringer

- **KI utfordrer det relasjonelle og menneskelige** – ‘Jeg mener vurdering skal være en måte å se den enkelte student. Det er fare for at de blir mer eller mindre usynlige for meg dersom KI gjør en del av jobben’
- **Fremmedgjørende** – større avstand til studentenes læring og prosess, mindre kontakt med studentene, mindre innsikt i kompetanseutviklingen til den enkelte student/studentgrupper
‘Når KI kan gjøre alt, hvem trenger oss?’
- **KI svekker/begrenser kreativitet:** det er ikke det samme som menneskelig kompetanse; hemmer kritisk tenkning og studentenes selvstendige arbeid: hva skal akademias rolle være i utdanningen av kandidater?

(foreløpige) implikasjoner...

- Løfte blikket: Hva er det vi egentlig vurderer? Og hvorfor? Hva skal være gjenstand for vurdering?
- Heve pedagogiske diskusjoner om vurderingsordninger til institusjonsnivå – det pedagogiske diskusjonene må komme i forgrunnen
- KI har ulik nytte i ulike fag – må teste ut på fagnivå
- Behov for kompetansehevende tiltak
 - Må skjer over tid og satt mer i system
 - KI: ser mulighetene men vil ha mer opplæring, mer / tydeligere retningslinjer

Takk for oss!

- Ta gjerne kontakt med Anna : anna.steen-utheim@usn.no
- Eller se bloggen vår om prosjektet: blogg.usn.no/vurderingskompetanse/

Referanser

- Boud, D., & Dawson, P. (2023). What feedback literate teachers do: an empirically-derived competency framework. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 48(2), 158-171.
- Braun, V., & Clarke, V. (2019). Reflecting on reflexive thematic analysis. *Qualitative research in sport, exercise and health*, 11(4), 589-597.
- Carless, D., & Winstone, N. (2023). Teacher feedback literacy and its interplay with student feedback literacy. *Teaching in higher education*, 28(1), 150-163.
- Korseberg, L. & Drange, C.V (2024): *Kunstig intelligens i høgare utdanning: kva tenkjer lærestadene nå, etter halvanna år med ChatGPT?* NIFU innsikt:7
- Pitt, E., & Winstone, N. (2023). Enabling and valuing feedback literacies. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 48(2), 149-157.
- Price, M., Rust, C., ODonovan, B., Handley, K., & Bryant, R. (2012). *Assessment literacy: The foundation for improving student learning*. ASKe, Oxford Centre for Staff and Learning Development.
- Riksrevisjonen (2022-2023): *Universiteta og høgskulane sitt arbeid med å videreutvikle kvaliteten i studieprogramma*. Dokument 3:14
- Sutton, P. (2012). Conceptualizing feedback literacy: Knowing, being, and acting. *Innovations in Education and Teaching International*, 49(1), 31-40.